

Buurtschap Elsen

[Doopboeken Rijssen met ingezetenen van Elsen](#)

[Trouwboeken met ingezetenen van Elsen](#)

De Geschiedenis van Elsen

Kaart van Buurtschap Elsen

Erven, Catersteden en andere opstallen te Elsen

A

Aelberinck, halve Erve in 1748, Aelberinck, tweede halve Erve in 1748

Alberting Erve (Den Iemker)/Aelberinck ?(12)

Assinck Erve in 1748/Assing (8)

Aveking/Aaftink/Aeftinck(Lucas), halve Erve in 1748 (20)

Aeftinck (Grote), halve Erve in 1748

B

Barlo, van, Catersplaatsjen in 1748

Bergmans, halve Erve in 1748

Bloemers (Grote), Caterstede in 1748

Bloemers, Jan, Catersteedjen in 1748 Bloemendal Erve/ Den Bloemert (Bloemert, Blomert) (5)

Bo(e)linck, Erve in 1748

Boesinck (Bozing, Bosink), Erve in 1748, thans verdwenen erve

Borkent, halve Erve in 1748

Broek, in het (Arent), Catersplaatsjen in 1748

C

Capjans, Catersteede in 1748, zie Kapjans

Clases, Caterstede in 1748, zie Klases

Cluppels, halve Erve in 1748, zie Kluppels

Coekoek, Jan, plaatsjen in 1748, zie Koekoek

Colhoops (Grote) plaatse in 1748, zie Kolhoop

Crommendam, plaatse in 1748, zie Krommendam

D

Dijk, Jan, plaatsien in 1748

Duyschen, plaatse in 1748

E

Effinck Erve in 1748

Elssen, Huys te Elsen in 1748

Evenbrink Erve/Tevenbrinck Erve (21) (Den Teemker, Den Tumker)

Evertinck, Erve in 1748, Erve Evertink/Evekink(Eeftink) (13)

G

H

Hagen, Gerrit plaatsjen in 1748
Ha(a)ykers, Erve in 1748
Haa(y)kers, Derk, plaatsjen in 1748
Hekhuis ten, Catersplaatsjen in 1748
Hegeman(s) Erve / Wenning (19)
Hendertinck Erve in 1748 / Hinreking / De Koopman (6)
Huttenjans, plaatsjen in 1748
Hutten, Wolter, Catersplaatsjen in 1748
Huyskes, plaatsjen in 1748
I
J
K
Kapjans, Catersteede in 1748
Klases, Caterstede in 1748
Kluppels, halve Erve in 1748
Koekoek, Jan, plaatsjen in 1748
Kolhoops (Grote) plaatse in 1748
Kolhoop (Klijn), Jan, Caterste in 1748
Krommendam, plaatse in 1748
L
Lamberts, Trijnen, plaatsien in 1748
Erve Lenthgerink/Lentfers (14), Lentferts, halve Erve in 1748
Leetinck Erve (Groot) Letink in 1748 (26)
Leetincks (Kleyn) plaatse in 1748
Letinck, Derk, Catersplaatse in 1748
Erve Lo(e)ding/Leunk (22), Leunck, Erve in 1748
M
Megelinck, Erve in 1748, Megeldink/Megelin(c)k (17)
Mensin(c)k Erve (3) in 1748
Meulenkolks Plaatsjen in 1748
Meyers plaatse in 1748
N
Nijenmeyer, Caterstede in 1748, Nijmeijer
Nijsinck, Erve in 1748, Nijsink/Klein Niesink (18)
Nottebergh, plaatse in 1748
O
Olden Borkent, Catersplaatsien in 1748, zie Borkent
Ooms, Catersteedjen in 1748
Oonck, Erve in 1748, Odink/Oonkboer (9)
P

Philipsborg, Hendr. Plaatsen in 1748
Plas Albert, Catersplaatsen in 1748
Plasjan, Caterstede in 1748
Q
R
Reefs, Caterstede in 1748
Ribbers, Erve in 1748, Erve Ribbertink/Ribbert (4)
Roessinck, Erve in 1748, Erve Rosink/Roesink (16)
Rotman Erve in 1748, Dat Rode (1)
Rijtmans, Caterstede in 1748
S
School te Elsen
Schoolmeesters, Catersplaatsen in 1748
Schottelinck, Catersteetjen in 1748
Schreurs, Caterstede in 1748
Sendinck, Erve in 1748, Erve ten Sende/Zendman/Senderkate(24), zie Zendman ten Sende, Lucas het nieuw getimmer in 1748
Snijders, Catersteedjen in 1748
Steege Jans, plaatsen in 1748
Steegemans, Catersplaatsen in 1748
Swoferdinck, Erve in 1748, Swooftinck, Swofert
T
Teemker, Caterstede in 1748
Teemkers, Erve in 1748
Tionck, halve Erve in 1748, Erve Thyodink/Tjoonk (15)
U
V
Veldhuisken, Caterstede in 1748
Venne (aan het Groote) , Jan, nieuw getimmer in 1748
Verdriet, het in 1748
W
Wassinck, Halve Erve in 1748, Wassink(2)
Wassinck, tweede halve Erve in 1748
Weerdes, Caterstede in 1748
Welle ter, Arent, Catersplaatse 1748
Willems, Catersteedjen in 1748
Willemsen, Gerrit, Caterstede in 1748
Wilgerinck, Erve in 1748, Wilgerink Erve/Wiltghering Erve/Willink Erve (10)
Wissinck, Erve in 1748, Erve Wisking/Wissink (7)
Erve Wolters in 1748, (Luttike Letink,Klein Letink) (25)

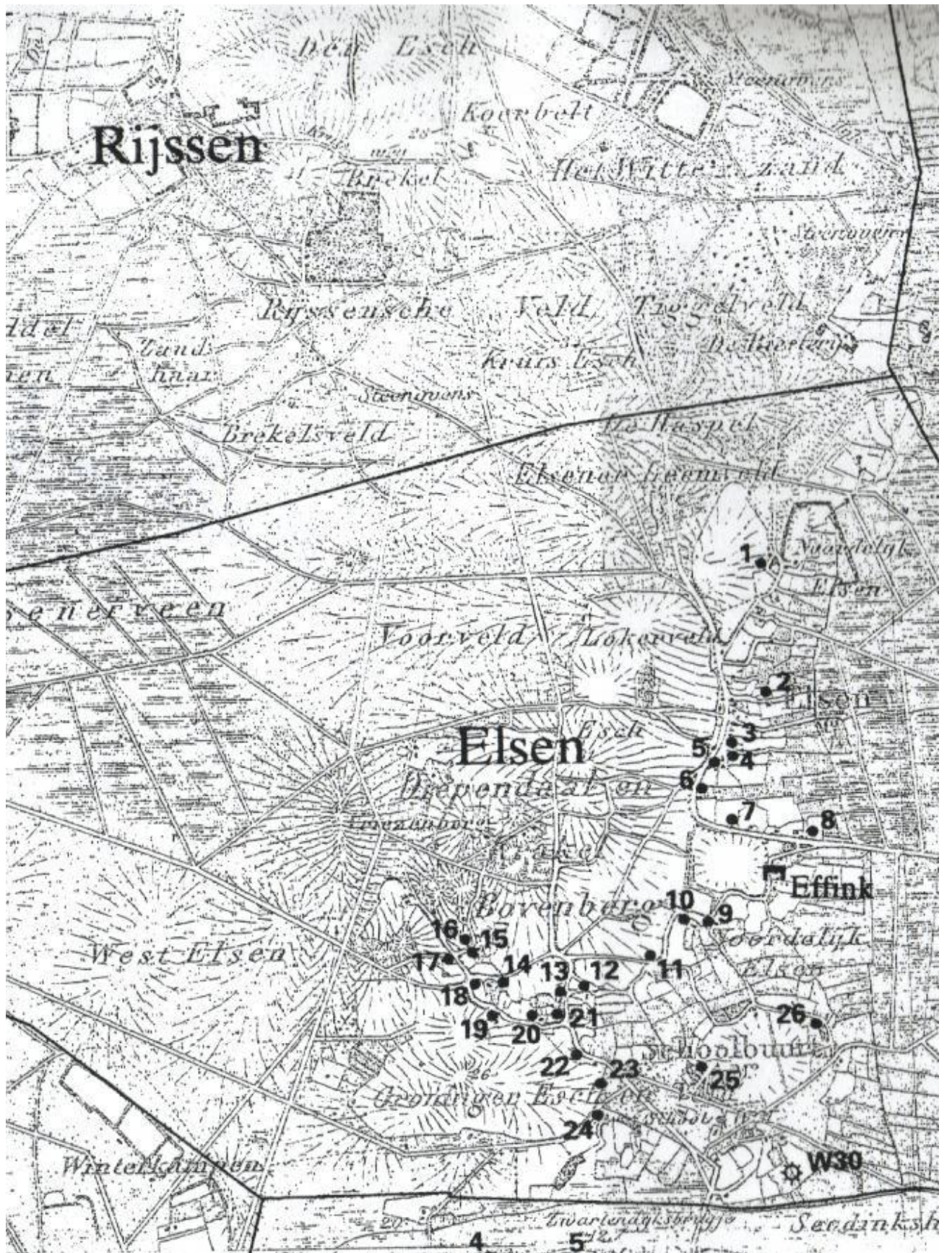
X
Y
Z
Erve ten Sende/Zendman/Senderkate(24)
Erve Zwaverdink/Swafferink/Zwaaftink(11)

De Geschiedenis van Elsen

De buurtschap Elsen behoort thans bij de gemeente Markelo. Maar eertijds maakte het deel uit van het Rijssense kwartier van het uitgestrekte Richterambt Kedingen, met de plaatsen Goor, Markelo, Rijssen en Wierden.

Verslagen van dit Richterambt zijn in te zien in het archief te Zwolle op fiche.

Kerkelijk gezien ressorteerde Elsen onder de parochie Rijssen.

Kaart van buurtschap Elsen met namen van oude erven.

Huis Effink

1188

Dit huis wordt voor het eerst genoemd in een register van de graaf van Dalen, Heer Van Diepenheim, in het jaar 1188, als gelegen in de parochie Risnen.

1297

Op 4 juni 1297 komt de naam Effinc reeds voor in het archief van het Huis Almelo. Ecbertus, ridder, Heer van Almelo, maakt zijn testament en vermaakt zijn goederen.

1387

In een charter van 27 maart 1387 wordt een Willem van den Laer van het erf Effink genoemd.

1464

De 4e juli 1464 wordt een Egbert Strubbe, priester, onder hulderschap van zijn neef willem ten Kolcke beleend met Effink.

1612

Door transport gaat het goed Effink van Arend Jan Strubbe(zoon van voorgenoemde Jan Strubbe) over op de familie Craenhals.

Deze verkoopt het in 1612 aan de echtelieden Johan van Laer toe Elst en zijn vrouw Anna van Munster toe Dalen. Deze Johan van Laer was sinds 1621 drost van Haaksbergen.

Hij stierf kinderloos op 3 november 1633.

1638

In 1638 komt het huis Effink door koop in het bezit van Willem van Haersolte, drost tot Bredevoort (bij Aalten). Toen deze op 12 juli 1646 met zijn vrouw en zeven kinderen in de slotkapel van zijn huis Bredevoort ter kerke ging, sloeg de bliksem in de toren van het kasteel, waarin zich ook het kruitmagazijn bevond. Naast dit gezin kwamen ook nog 40 dorpelingen om. Slechts een kind, Antonie, dat elders was, bij de explosie, behield het leven.

Antonie van Haersolte huwde later met Joanna van Haersolte tot Staverden en Bredenhorst en wer de stamvader van de nog bestaande familie van Haersolte.

1711

Bij een magenscheiding van 11 mei 1711 wordt een zoon van Antonie, Willem van Haersolte tot Elsen, met Effink beleend (het was een leen van de provincie).

1730

Nadat Willem op 7 september 1730 kinderloos was overleden, werd Antonie's vierde zoon met Effink beleend.

1755

Deze verloopt in januari 1755 huis Effink te Elsen aan Arend Raesfelt, drost van Diepenheim en Haaksbergen. Deze Arend wordt op 22 maart 1755 voor Elsen "geadmitteerd ten Landdage".

1786

In 1786 wordt hij benoemd tot drost van Vollenhove en in 1790 tot drost van Twente.

Zijn zoon Derk Joachim Willem Jan van Raesfelt bekleedt blijkens het Markeboek van Elsen in

1816 nog het ambt van Markerichter van Elsen.

Nadat de Derk enz. van Raesfelt op 5 september 1828 ongehuwd is overleden komt zijn nalatenschap aan de familie van Coevordens tot Wegdam.

1675

De locatie van huize Effink moeten we zoeken aan de huidige Seinenweg. Volgens het vuurstedenregister van 1675 telt het huis 2 vuursteden (stookplaatsen).

1682

In het vuurstedenregister van 1682 wordt het niet meer genoemd. Waarschijnlijk afgebroken. Volgens het vuurstedenregister van 1675 liggen dan aan de oostzijde van de huidige

Seinenweg in de volgende volgorde: Reeff, Jan Effink(Seinen), Huize Effink en Jan Effink. In het register van 1682 worden alleen nog maar genoemd: Reeff Jan en Garriet Zeijnen(genaamd Effink).

Al mag het huis Elsen niet zo groot zijn geweest, toch was de eigenaar van Raesfelt in 1752 nog bezitter van 10 boerderijen in Elsen: Reeff Jan, Seinen, Haikers (in 1821 versplinterd), Schottelink, Hendertink, Wissink, Den Teemker, weduwe Loeink en Groot Letink en Klein Letink.(Eshuis DvhOosten)

Ligging

De voormalige havezate Elsen lag bij Elsen, tussen Rijssen en Markelo.

Ontstaan Het huis, ook bekend als Effink, wordt in 1188 voor het eerst genoemd.

Geschiedenis In 1821 is het huis waarschijnlijk afgebrand.

Bewoners 't Huis Effinck te Elsen wordt voor het eerst genoemd in een register van de Graaf van Dalen, Heer van Diepenheim, in het jaar 1188 als gelegen in de "parochie" Risnen.

Het goed Elzen ook wel genoemd Huys Effinc(k) of Eftinck wordt in een het register van de Graaf van Dalen, Heer van Diepenheim beschreven in het jaar 1188 als gelegen in de parochia Risnen. In 1387 'des XXVII dages in den meerte' is sprake van een procedure tegen Willem van den Laer van het erf Effing te Elsen.

Johan van Laer tho Elst en Anna van Munster to Dalen kopen de erve in 1612 van Rudolph Craenhals ab Hottinga en Beatrix de Gruiter, die het weer hadden overgenomen van Arend Strubbe. Ene Jan Strubbe, 'die laetst zijn domicilium gehadt heft op het Huijs Effink bij Goor in Twenthe gelegen, thans binnen Deventer vertogen' wordt in 1583 gemeld als rebel en 'viand' van 's Coninghs Majesteit', Filips II dus.

Genoemde Johan van Laer wordt in 1621 Drost van Haaksbergen en sterft kinderloos in 1633. In 1638 kopen de Drost tot Bredevoort, Willem van Haersolte met zijn echtgenote Catharina van Brakel het goed. Het loopt triest met hen af. Als zij op 6 juni 1646 met zeven kinderen naar de kerk gaan in Bredevoort, slaat de bliksem in de kerk en ze komen allen om het leven. In de kerk in Bredevoort staat op Willems grafsteen vermeld: 'Obiit 12 July Anno 1646 sijnde opt Casteel van Bredevoort door swaer onweer veroorsaekt met het Kruytmagasijn gesprongen.'

Het enige kind, dat elders verbleef, en in leven blijft is Antoni van Haersolte tot Elsen. Hij trouwt met Johanna van Haersolte tot Staverden en Bredenhorst en wordt de stamvader van de nog steeds bestaande familie met deze naam.

Zijn zoon Willem volgt hem op. Hij krijgt het leen bij de boedelscheiding in 1711 en trouwt in 1721 met Elisabeth Borre van Amerongen. Op 7 september 1730 sterft hij

kinderloos in Vollenhove. Zijn jongere broer Anthonij Zwier van Haersolte volgt hem op. Hij overlijdt waarschijnlijk in 1733, want in 1734 wordt de 4e zoon van Antoni, Coenraad Willem van Haersolte tot den Bredenhorst en Effink beleend. Hij verkoopt Elzen in 1755 aan Arend van Raesfeld, Drost van Diepenheim en Haaksbergen en getrouwd met Joachmine van Haersolte.

Van Raesfeld wordt op 22 maart van dat jaar, samen met zijn zoon Dirk Joachim Willem Jan van Raesfeld toegelaten tot de Ridderschap (geadmitteerd). In 1786 wordt hij tot Drost van Vollenhove benoemd en in 1790 tot Drost van Twenthe. Zijn zoon overlijdt ongehuwd in 1828. Zijn nalatenschap komt dan aan de van Coeverdens tot Wegdam.

Waarschijnlijk is rond 1821 het huis afgebrand.

Waar het precies heeft gestaan is onduidelijk. Mogelijk aan de huidige Seinenweg waar in de 17e eeuw Effinks woonden volgens een vuurstedenregister van 1675.

Of de havezate bijzondere rechten heeft gehad is niet bekend.

Er zijn ook nooit tekeningen of andere gegevens gevonden.

Hieronder in chronologische volgorde de geschiedenis van het huis.

Op 4?6?1297 komt de naam Effinc voor in het archief van het Huis Almelo en het heeft betrekking op een testament: Egbertus, Heer van Almelo, vermaakt hierbij o.a. aan zijn tweede echtgenote het vierde gedeelte van de grove en smalle tienden van Effinc.

8?11?1455

Roloff van Bevervorde, ambtman van Twente, verkoopt aan het convent van Albergen de halve tienden over o.a. het erve Effing in het gericht Rijssen.

't Guet geheten Effing mit al sinen toebehoren, to enen pondeschen leen van der heerscap van Diepenem, ende gelegen in der buerscap van Elsene.

1379?1382

Beleend door Willam van den Lare die Jonghe.

2?1?1387

Idem door Johannes Smyt.

1387?1393

Idem door Beernt Hermanssoen, burger te Deventer, na opdracht door Johan Smyd, burger te Zwolle.

29?4?1394

Idem door Beernt Hermanssoen.

25?7?1394

Idem door Ruloff van Twicloe ander geheten die Voss na opdracht door Beernt Hermanssoen.

3?8?1433

Idem door Roeloff die Voss.

24?10?1457

Idem door Roloff die Vos.

25?6?1459

Idem door Jacob die Vos na de dood van zijn vader Roelof.

4?7?1464

Idem door Egbertus Strubbe, geestelijke, na de dood van zijn oom Jacob Voss. Hulder zijn neef Willem ten Kolcke.

26?7?1497

Idem door de heer Egbert Strubbe, priester. Hulder zijn neef Willem ten Colcke.

3?7?1504

Idem door Johan Strubbe na de dood van zijn broer heer Egbert Strubbe.

28?12?1519

Idem door Aerndt Strubbe na de dood van zijn vader Johan Strubbe.

14?1?1525

Idem door Aerndt Strubbe.

27?8?1532

Idem door Aernt Strubbe.

28?2?1558

Idem door Johan Strubbe, onmondig. Hulder Joest ter Bruggen.

Op een lijst uit het jaar 1583 komt Jan Strubbe voor "die laetst zijn domicilium gehad heft op zijn huis Effink bij Goor in Twente gelegen, thans binnen Deventer vertogen". Deze had dus, evenals meerdere bezitters van adellijke huizen destijds, die voor de Prins van Oranje hadden gekozen, zijn toevlucht binnen Deventer gezocht.

1601/1602, verpondingsregister.

9 mudde landes. Strubbe.

1604

Strubbe had zijn tienden zelf gepacht van Albergen en deze bedroegen 2 mud rogge en 2 mud boekweit. Dit zaad werd naar Deventer gereden.

Op de holting van de marke Elsen gehouden 28?4?1603 wordt, onder de aanwezige goedsheren, ook een Jan Strubbe genoemd.

30?6?1612

Beleend door Arnolt Strubbe na de dood van zijn vader Johan Strubbe.

15?9?1612

Idem door Adriaen Rouwaert van Kraenhals van Hottinga na opdracht door Arent Strubbe.

7?5?1614

Idem door Johan van Lair toe Elst en vrouw Anna van Munster toe Dalen na opdracht door Rouwairt Craenhalss.

Bovengenoemde Johan van Laer was sinds 1621 drost van Haaksbergen. Hij stierf kinderloos op 3?11?1633.

1638

Idem door Willem van Haersolte, drost tot Bredevoort.

Op 12??1646 komen Willem van Haersolte met vrouw en 7 kinderen, benevens 40 inwoners van Bredevoort, om het leven bij de ontploffing van het kruitmagazijn van zijn kasteel na een blikseminslag.

20?10?1652

Beleend door Anthonis van Haersolte (de enige overlevende zoon na de brand), onmondig, na de dood van zijn vader Willem van Haersolte, drost van Bredevoort. Hulder Salomon Lange.

Antonie huwde later met Joanna van Haersolte tot Staverden en Bredenhorst en werd de stamvader van de nog bestaande fam. van Haersolte.

7?5?1666

Idem door Anthonis van Haersolte, mondig, deed zelf hulde.

22?1?1668

Idem door Anthoni van Haersolte met lediger hand.

9?6?1686

Idem door Antoni van Haersolte tot Elssen met lediger hand.

12?9?1706 huwt te Diepenheim Juffer Adriana Josina van Haersolte dochter tot Elssen met de Heer Joan Albert Sloet Heer tot Warmelo.

12?3?1711

Beleend door Willem van Haersolte (zn van Antonie), drost van Isselmuiden.

Nadat Willem op 7?9?1730 kinderloos was overleden, werd Antonie's vierde zoon met Effink beleend.

13?3?1732

Idem door Antoni Swier van Haersolte tot Elsen.

16?4?1734

Idem door Conradina Willemina van Dedem, weduwe Van Haersolte, vrouwe van Elsen, namens haar onmondige zoon Conraad Willem van Haersolte na de dood van Antonie Zwier van Haersolte tot Elsen. Hulder doctor Samuel Johannes Gelderman, stadssecretaris van Zwoll.

20?5?1753

Idem door Coenraad Willem van Haersolte tot Staveren, Elsen, Bredenhorst en Zwalevenburg, met lediger hand.

(Van de in dat jaar geregistreerde erven te Elsen, zijnde 44, waren er 10 in het bezit van voornoemde Coenraad Willem van Haersolte te weten: Reef, Seinen, Haikers, Schottelink, Hendertink, Wissink, Teemker, Leunk, Groot en Klein Letink)

17?3?1755

Idem door Arent van Raesfelt, drost van Haxbergen en Diepenheim, na opdracht door Coenraet Willem van Haersolte tot Staverden, Zwaluwenburgh en Bredenhorst. De overdrachtsprijs van de havesate en de erven bedroeg f 28404,?.

Deze Arend werd op 22?3?1755 voor Elsen "geadmitteerd ten Landdage".

In 1755 geeft de Hoog Welgeb. Heere Baron van Raesveld van Elsen, Drost van Diepenheim en Haxbergen, aan verkocht te hebben opgaande eykenboomen afkomstig van de havesate Elsen voor f 3877,?.

In 1786 wordt Arend benoemd tot drost van Vollenhove en in 1790 tot drost van Twente. Zijn zoon Derk Joachim Willem Jan van Raesfelt bekleedt blijkens het markeboek van Elsen tot 1816 nog het ambt van markenrichter van Elsen.

Nadat deze Derk op 5?9?1828 ongehuwd was overleden komt zijn nalatenschap aan de fam. van Coeverden tot Wegdam.

Huidige doeleinden

Toegankelijk

Foto's

Bronnen Tekst: Jan Slofstra en De havezaten in Twente en hun bewoners / A.J. Gevers en A.J. Mensema, 1995; ISBN 90-400-9766-6, Geschiedkundige aantekeningen op de havezathen van Twenthe / G.J. ter Kuile, 1974 (heruitgave van het boek dat oorspronkelijk in 1911 verscheen) en Anton Vedders

De school te Elsen

In het vuurstedenregister van 1682 staat dat tussen de erven Schreurs en Reef Jan "de schoolmeester" woont. In 1675 wordt deze nog niet genoemd! Jan Mensink, schoolmeester(doopboek??)opzoeken. Volgens het register van de Rentmeester der Domeinen van Ittersum, wordt op Martini, 11 november 1775, aan Hendrik Beumer, schoolmeester te Elsen aan traktement uitbetaald de somma van zegge en schrijven 25 gulden. Deze woonde aan de Scholendijk ter plaatse van de boerderij van de familie Assink (genoemd Scholen) (Eshuis DvhOosten).

Oude erven te Elsen

1 Erve Rotman/Dat Rode

Genoemd in het schattingsregister van 1475

2 Erve Wassink

Vermeld in 1381

Op het noordelijke deel van de Elsenerbrink, richting Rijssen, komen drie erven Wassink voor.

In het schattingsregister van 1475 wordt al een erve Wassink genoemd. Dit zal het latere "Groot Wassink" zijn geweest dat volgens de kadastrale kaart kaart van ongeveer 1830 ten noordoosten lag van de boerderij van de familie Wessels, voorheen de familie Kippers. Het vuurstedenregister van 1682 geeft aan dat het erve bewoond wordt door Herman Assink.

Het vuurstedenregister van 1675 geeft aan dat er ook een bakoven aanwezig is. Het vuurstedenregister van 1752 vermeldt als bewoners van het Groot Wassink: Jan

Wassink, die
zelf eigenaar is.

Het Groot Wassink is omstreeks 1830 afgebroken. Het Klein Wassink werd eind 19e eeuw beoond door de familie Asbroek. In het begin van de 20e eeuw huwde er een Jannink bij in, afkomstig van het Hoge Hexel bij Wierden.

3 Erve (Klein) Mensink

1297

Op 4 juni 1297 komt de naam Mensekinc reeds voor in het archief van het Huis Almelo. Ecbertus, ridder, Heer van Almelo, maakt zijn testament en vermaakt zijn goederen.

1404

Bij een oorkonde van 1 augustus 1404 verklaren Pelgrym Sticke (van Catteler?) en zijn vrouw Hillegund, dat zij Johan Mensing en zijn vrouw Evesse, hun kinderen Egbert, Berend, Johan, Mette, Jutte, Beerte en Geese, die hun volschuldig eigen lieden waren in het goed Mensing, gelegen in het kerspel Rijsene en de buurtschap Elsene, hebben vrijgelaten uit de horigheid en dat zij in ruil voor Johan c.s. als horigen hebben aangenomen: Lambert, Fenne en Alijd, kinderen van Rolove Loding(Leunk).

Pelgrim en zijn vrouw hadden het erve Mensink en de daarop wonende horigen voortijds gekocht van Arend van Grymberghe, zoon van den Grymberghe bij Rijssen.

Enkele dagen nadat Pelgrim en zijn vrouw Hillegund het gezin Mensing uit de horigheid heeft ontslagen, 3 augustus 1404, oorkondt Bruen van Hederke, richter van Rijssen, dat Pelgrim het goed Mensing aan de erop wonende familie Mensing heeft verkocht als een "dorslachtig eijgen" goed.*

1409

Uit: De Vereeniging tot beoefening van Overijsselsch Regt en Geschiedenis (VORG) heeft sinds 1860 bijna jaarlijks een bundel uitgegeven. 87e stuk - 1972

HET GOED ODING TE ELSEN EN ZIJN BEWONERS VOOR 1600, DOOR W. ENTERMAN

Wie de weg volgt van Markelo naar Rijssen zal, ongeveer halverwege, de buurschap Elsen passeren, waarschijnlijk zonder dat hij zich daarvan bewust zal zijn, omdat zich nergens een "bebouwde kom" voordoet.

De boerderijen, die de buurschap vormen, bereiken nergens het karakter van een woonconcentratie.

Vlak aan de weg, aan de oostzijde, ligt het boerderijtje Zwaoftink en wat noordelijker, aan het einde van een aardige oprit, ligt het fraaie complex van de grote boerderij Oonk of Ooink. Deze beide hoeven en hun bewoners zullen in dit artikel een voorname rol spelen.

Elsen was een marke in het kerspel Rijssen onder het gericht Kedingen en wordt het eerst genoemd in 1252, toen Herman graaf van Lon (Lohn, Loon) zijn goederen onder Elsne, kerspel Risne, behorende tot zijn hof te Sutlon (Südlohn) schonk aan de kerk van St. Marie in Honepe (ter Hunnepe bij Deventer).'

Het onderhavige goed Oding wordt het eerst vermeld in de staat, getiteld Dit siin die manne in Zallant, gevende de namen van de Utrechtse bisschoppelijke leenmannen in het gehele Oversticht (en dus niet uitsluitend in Salland, zoals de titel zou doen vermoeden). Deze staat is samengesteld tussen 26 september 1381 en 21 januari 1382. Omtrent Oding is het volgende genoteerd:

"Item Albert(?) (later uitgekrabd en daarboven: Gertruyt Alberts dochter) van den Reve hout in dienstmansstad (daarboven later: to schits (= Stichts) leen) Hermans huys to Enther, ende Ludolvinc to Enther, dat Catteler, ende dien tienden over die Eze to Enther smal ende grof, ende voertmeer den tienden tot Elsenne grof ende smal, alse over Odinc, over **Avekinc**, over Aelberinc ende over dat **Blomendal** ... (daarachter later: Ende vor hoer hulde Everd van Bevervorde oere manï"?)

1 1. van Doorninek, Tijdrekenkundig register op het oud provinciaal archief van Overijssel, deel A, p. 12 (TRO-A-12).

2 S. Muller Fz, De registers en rekeningen van het bisdom Utrecht 1325-1336, deel II (Werken van het historisch genootschap gevestigd te Utrecht, nieuwe serie no. 54), 's-Gravenhage 1891, p. 768.

50

VORG, Verslagen en mededelingen 87 (1972)

Het goed **Swafarding** bestond in ieder geval in 1409, omdat - zoals nader zal blijken - toen reeds iemand in **Elsen** naar dat goed werd vernoemd. Naar alle waarschijnlijkheid is een jongere zoon van het **Swafarding** tegen het midden der 15e eeuw op het goed Oding ingetrouwd.

In de volgende genealogische schets zal dit aannemelijk worden gemaakt.

I. **Lambert Swafarding**

Deze zal naar schatting omstreeks 1365 zijn geboren.

Op 5 januari 1409 verkochten **Johan Mensing, diens vrouw Eveze, en hun kinderen Egbert, Johan, Berent, Mette (Mert?), Berte, Alijd, Geze en Jutte**, ten overstaan van Bruen van Hederke, richter te Rijssen, de keurnoten **Arend Hinriking** en **Johan Ribbertingh** en de makesluden **Johan Hinriking en Luedeken Effing**, een stuk land van twee schepel gezaai aan **Lambert Zwafering**, temidden van wiens landen het betreffende stuk was gelegen,"

1463

De Heer van het Wegdam was bezitter van het erve Mensink. Blijkens een moetsoen (een arbitrale uitspraak in een erfdelingskwestie) van 12 november 1463 weten we dat de nalatenschap van Reinold van Coeverden o.a. het erve Mensink bezit.*

1503

Op 20 juni 1503 oorkondt Johan die Reygher, de Richter van Kedingen, dat Aleid Mensink. Dochter toe Mensink, aan haar broers heeft verkocht, de goederen die zij van haar vader geërfd heeft en na de dood van haar moeder nog zal erven.*

1541

Op resp. 12 en 14 maart vna het jaar 1541 doen twee schoonzons, nl. Wessel ten Broke met zijn vrouw Eefse en Lambert ten Raede en diens vrouw Gese, tegen betaling van een kindsdeel en de bruidschat afstand van hun vaders en moeders aandeel ten behoeve van de andere kinderen.*

1546

Op 14 februari 1546 verkoopt een Roloff Mensink zijn aandeel in het erve Mensink aan zijn broer Johan voor 137½ Jochymdaler, plus nog een rente bestaande uit geld en rogge. *

1567

Een en twintig jaar na 1546 verkopen een Roelof Mensink en zijn vrouw Jenneken hun aandeel in het Mensink aan een Johan ter Eeze.*

1572

Blijkens een oorkonde van 8 september 1572 verpacht voornoemde Johan ter Eeze dan het erve Mensink voor 6 jaar aan een Henrick Mensink en zijn vrouw Catharina. Herhaalde erfdeling leidde voor de bewoners van Groot Mensink uit eindelijk van eigenaar tot pachter.*

1601/1602

Verpondingsregister meldt 10 mudde lands.

1607

Erve Mensinck wordt genoemd in archief van het Wegdam

1639

Erve Mensinck wordt genoemd in archief van het Wegdam

1675

Het vuurstedenregister van 1675 geeft aan dat er op Groot Mensink een Jan Mensink. Ook bevindt er zich een bakoven bij dit erve. Klein Mensink wordt bewoond door een Albert Mensink.*

1650

In de tweede helft van de 17e eeuw worden enkel nog Kluppels(Vinkers) en het Groot Mensink genoemd als eigendom van het Wegdam.

1752

Volgens het vuurstedenregister van dit jaar is het Klein Mensink eigendom van een Dr. Helmich. Het Groot Mensink is in 1752 nog eigendom van de Heer van het Wegdam.*

* G.J. Eshuis

4 Erve Ribbertink/Ribbert

Genoemd in het schattingsregister van 1475

5 Erve Bloemendal/Den Bloemert(Bloemert)

Vermeld in 1381

6 Erve Hinreking/De Koopman

Genoemd in het schattingsregister van 1475

7 Erve Wisking/Wissink

Gedoopt 7 mei 1643 Geseken Wissink Elsen 484/2

8 Erve Assink/Assing

9 Erve Odink/Oonkboer

Genoemd in het schattingsregister van 1475

Het is vrijdag voor Palmen in de maand maart van het jaar 1477 dat Johan Odyng en Griete zijn vrouw en Arend Odyng, zoon van Johan, en zijn vrouw Henneke, alsmede Aleid en Lutgert, dochters van Johan Odyng, overdragen op het klooster Albergen, hun gehele erve en goed Odyng in het buurtschap Elsen, onder voorbehoud dat Johan Odyng het levenslang vruchtgebruik van zijn huis plus enigland zal behouden. Voor zover op te maken, uit een oorkonde van 10 april 1477, hebben zoon, dochters en schoondochter van het echtpaar Odyng na de verkoop van hun erve aan het klooster, het ouderlijk huis hebben verlaten. In hetzelfde jaar van de verkoop verpacht de prior van het klooster Albergen het erve Odyng, behoudens de rechten van Johan Odyng en zijn vrouw, aan Henric Smeding voor 9 jaren op de vierde garve. Aangezien de kloosterarchieven over 't Odink geen noemenswaardige feiten meer vertelt moeten we afgaan op de vuurstedenregisters van 1675: bewoond door: Wijnand Oedink. Register van vuursteden 1752 vermeldt: Willem Odink als bewoner. Deze betaalt aan de rekeningen van de rentmeester van Ittersum een pacht van 110 gulden per jaar. Het erve is vrij groot, gezien wilgerink 95 gulden betaalt en Zwaverdink 96 gulden. Inscripties op de paardenkrib zijn W.O. = G.S. 1799, hetgeen betekent dat de erve toen eigendom was van: Willem Odink en Gerritdina Sprokkenreef.

10 Erve Wilgerink/Wiltghering/Willink

1297

Op 4 juni 1297 komt de naam Wilgerinc reeds voor in het archief van het Huis Almelo. Ecbertus, ridder, Heer van Almelo, maakt zijn testament en vermaakt zijn goederen.

11 Erve Zwaverdink/Swafferink/Zwaaftink

Genoemd in het schattingsregister van 1475

Op St. Bonifatiusdag, 14 mei 1453 oorkondt Wigbolt van Warmelo, richter van Kedingen, dat Egbert Zwaverdink en Lutgert zijn vrouw, alsmede hun kinderen, Lambert, Johan, Aleid en Geeze, hun erve Zwaverdink als een "door en door vrij edel eigen goed" hebben overgedragen op Fye van Warmelo, weduwe van Dirk van Esschebrugge.

Op St. Dionisius, 9 oktober 1460, draagt Arend van Warmelo het goed Zwaverdink te Elsen met alle toebehoor, waaronder ook het schaapschot bij de molen over aan het klooster Albergen.

Het vuurstedenregister van 1675 vermeldt: Swoofferink. Het register van 1752 vermeldt als bewoners Jan Swooffert. Het goed ressorteert dan nog onder: Rentambt Sibculo en Albergen. Voor ongeveer 1921 hebben er vier geslachten Eeftink gewoond, afkomstig van de erve aan de Kemperweg.

12 Erve Alberting (Den Iemker)

13 Erve Evertink/Evekink(Eeftink)

1297

Op 4 juni 1297 komt de naam Everdinc reeds voor in het archief van het Huis Almelo. Ecbertus, ridder, Heer van Almelo, maakt zijn testament en vermaakt zijn goederen.

1463

De Heer van het Wegdam was bezitter van het erve Everdink. Blijkens een moetzoen (een arbitrale uitspraak in een erfdelingskwestie) van 12 november 1463 weten we dat de nalatenschap van Reinold van Coeverden o.a. het erve Evertink bezit.

14 Erve Lenthgerink/Lentfers

Genoemd in het schattingsregister van 1475

15 Erve Thyodink/Tjoonk

Genoemd in het schattingsregister van 1475

16 Erve Rosink/Roesink

Genoemd in het schattingsregister van 1475

17 Erve Megeldink/Megelink

1297

Op 4 juni 1297 komt de naam Megeldinc reeds voor in het archief van het Huis Almelo. Ecbertus, ridder, Heer van Almelo, maakt zijn testament en vermaakt zijn goederen.

18 Erve Nijsink/Klein Niesink

Genoemd in het schattingsregister van 1475

De Heer van het Wegdam was bezitter van het erve Nijsink. Blijkens een moetzoen (een arbitrale uitspraak in een erfdelingskwestie) van 12 november 1463 weten we dat de nalatenschap van Reinold van Coeverden o.a. het erve Nijsink bezit.

19 Erve Hegeman/Wenning

20 Erve Aveking/Aaftink

In de buurt van de Groninger es wordt Erve Aveking reeds genoemd in het

schattingsregister van 1475. Later wordt de naam gewijzigd in Aaftink en de erve opgesplitst. Het vuurstedenregister van 1682 meldt dat de bewoners zijn: Jan Aaftink en Hermen Aaftink. In 1752 noemt het register dat Jan Aaftink eigenaar is en op klein Aaftink is Lucas Hermenszn Aaftink opgevolgd

Groot Aaftink is later bekend onder de naam "De Jente" en Klein Aaftink krijgt de naam "De Keujer"..(Eshuis DvhOosten)

21 Erve Evenbrink/Tevenbrinck

(Den Teemker, Den Tumker)

Genoemd in het schattingsregister van 1475

22 Erve Lo(e)ding/Leunk

Genoemd in het schattingsregister van 1475

Aan de Kemperweg op de rand van de Groninger es lag erve "Loeding". Later komt de Leunk hier voor. In 1682 is wordt het bewoond door Jan Loyink. In 1752 wordt als bewoner genoemd Jan Meijers, die de eigenaar blijkt te zijn. In 1968 woont er de familie Klumpers. .(Eshuis DvhOosten)

23 Erve Bozing (verdwenen)

24 Erve ten Sende/Zendman/Senderkate

Vermeld in 1381

De Heer van het Wegdam was bezitter van het erve Ten Sende. Blijkens een moetzoen (een arbitrale uitspraak in een erfdelingskwestie) van 12 november 1463 weten we dat de nalatenschap van Reinold van Coeverden o.a. het erve Mensink bezit.

25 Erve Wolters(Luttike Letink,Klein Letink)

26 Erve Letink (Groot Letink)

Vermeld in 1381

Volkstelling uit 1748 van Elsen

Personen uit het buurtschap Elsen
(tussen haakjes pagina nummer)

Aalberink, Dina (143)

Aalberink, Harmen (143)

Aalberink, Hendrick (143)

Aalberink, Hendrine (143)

Aalberink, Janna (144)

Aeftinck, Derck (142)

Aeftinck, Dina (145)

Aeftinck, Hendrik (145)

Aeftinck, Jan (145)

Aeftinck, Jan (145)

Aeftinck, Janna (144)

Aeftinck, Jenneken (144)

Aeftinck, Maria (145)

Aeftink, Lucas (145)
Aelbrink, Gerrit (145)
Alberink, Jenneken (143)
Alberink, Roelof (144)
Assinck, Trine (147)
Assink, Aaltje (142)
Assink, Anne (141)
Assink, Berent (142)
Assink, Harmen (142)
Assink, Henderik (142)
Assink, Jan (142)
Assink, Jan Henderik (142)
Assink, Jennken (142)
Assink, Maria (142)
van den Barg, Jan (147)
van den Bargh, Gerrit (143)
Barloo, Gerrit (148)
ter Beek, Jan (145)
Bekkers, Derk (143)
op den Berg, Geertruyt (141)
Besteman, Berent (141)
Beuse, Arent (145)
Bistermans, Engele (144)
Blanke, Janna (143)
Bloemers, Anna (142)
Bloemers, Henderik (142)
Bloemers, Hendrick (142)
Bloemers, Jan (142)
Bloemers, Jenneken (142)
Bloemers, Maria (142)
Boesinck, Dries (142)
Boesinck, Gerrit (144)
Boesinck, Jan (144)
Bolinck, Mette (146)
Bolink, Dine (146)
Bolink, Egbert (146)
Bolink, Hendrick (146)
Bolink, Jan (146)
Bolink, Janna (146)
Bolink, Jannes (146)
Bolink, Jenneken (146)
Bolink, Mette (146)
Boom, Jan (144)
Boom, Jan (145)
voor den Boom, Hendrina (144)
Borkent, Albert (146)
Borkent, Berendjen (146)
Borkent, Evert (146)
Borkent, Fenne (146)
Borkent, Gerrit (146)
Borkent, Harmine (146)
Borkent, Jan (145)
Borkent, Jan (146)
Borkent, Jannatien (146)
Borkent, Maritien (146)
Borkent, Willem (143)
Bo(e)swinkel, Berent (147)

Boswinkel, Elsken (147)
Boswinkel, Gerrit (146)
Boswinkel, Jan (146)
Bouwhuis, Janna (146)
Branders, Gerritjen (146)
Breukinck, Fenne (146)
Breukinck, Harmijne (146)
Breukinck, Jan (146)
Breukinck, Jenneken (146)
Breukinck, Maria (146)
Breukinck, Willem (146)
Brinkman, Roelofken (142)
ten Broeke, Fenneken (146)
Broers, Jan (144)
Broninreef, Harmine (148)
ten Brummelhuis, Roelof (142)
Brummelhus, Roelof (143)
Camergerriets, Leyda (144)
Capmans, Harmen (146)
Cappen, Jan (146)
ten Cate, Jan (141)
Cattelaar, Aeltien (148)
Claes, Berent (147)
Cock, Aelbert (143)
Coekoek, Jan (147)
Coenderinck, Jan (147)
Colhoop, Aeltjen (146)
Colhoop, Harmen (147)
Colhoop, Jannes (147)
Costede Janna (145)
Costede, Swenneken (145)
Costers, Harmen (141)
Cremers, Trijne (147)
Crommendam, Lambert (148)
Duischen, Roelof (147)
Duys, Jan (147)
Dijkman, Jan (144)
Dijkman, Janna (144)
Dijkmans, Gerrit (146)
Dijkmans, Hendr. (145)
Eeftinck, Geesken (144)
Eeftinck, Lucas (144)
Eeftink, Giel (144)
Eeftink, Jan (144)
ter Eese/Esink, Geesken (141)
Effink, Jan (144)
Effink, Janna (142)
Egberts, Geesken (143)
Egberts, Geesken (144)
Elberink, Greetjen (146)
Engberts, Aeltien (147)
Engberts, Harmen Gerritsen (146)
Evertink, Dyne (145)
Geusendam, Janna (144)
Geusendam, Wolter (144)
Goosens, Stijne Jansen (146)
Haaykers, Aaltjen (142)

Haaykers, Dina (142)
Haaykers, Gerrit (142)
Haaykers, Hendrick (142)
Haaykers, Lucas (142)
Hagedoorn, Wessel (145)
Hagen, Gerrit (147)
Hagen, Janna (147)
Harminck, Derkjen (142)
Haykers, Aleyda (142)
Haykers, Derk (147)
Haykers, Gerrit (147)
Haykers, Gerritjen (147)
Haykers, Jenneken (147)
Heckhuis, Aaltjen (146)
Heckhuis, Derk (147)
Heckhuis, Jenneken (147)
Hegeman, Arent (148)
Hegeman, Gerritjen (146)
Hegeman, Greetjen (148)
Hegeman, Hendrina (145)
Hegeman, Jan (147)
Hegeman, Jenneken (147)
Hegeman, Roelof (148)
Hegemans, Eefse (142)
Henderiksen, Hendrika (142)
Hendertinck, Derk (143)
Hendertinck, Gerrit (143)
Hendertinck, Jan (143)
Hendertinck, Waander (143)
Hendertink, Jenneken (143)
Henkes, Maria (148)
Heuhedde, Eefse (147)
Huesken, Derk (145)
Huiskes, Aaltje (145)
Huiskes, Aaltje (146)
Huiskes, Jan (143)
Huiskes, Jan (145)
Hulsbeke, Hendr. (145)
Hulsbeke, Jenneken (145)
Hulsbeke, Maria (148)
Hutten, Anna (147)
Hutten, Wolter (147)
Huyskes, Berent (145)
Huyskes, Derk (145)
Huyskes, Hendrina (148)
Huyskes, Jan (145)
Huyskes, Jenne (145)
Huyskes, Lucas (145)
Jans, Jenneken (142)
Jansen, Jenneken (143)
van de Kamp, Hendrick (145)
te Kattelaar, Aeltjen (148)
Kenkhuys, Jenneken (142)
Kiefhorst, Egbertien (141)
Kippelink, Jan (142)
Kippers, Derk (142)
Klein Kolhoop, Jan (146)

Klein Letink, Wijsse (145)
Klumpers, Berent (143)
Kluppels, Berent Hendriks (141)
Koekoek, Wolter (147)
Koenderink, Geesken (147)
Koenderink, Gerrit (147)
Koenderink, Jan (147)
Koenderink, Maria (147)
Koenderink, Teunis (147)
Koenderink, Wilmijne (147)
Kolhoop, Jan (146)
Kottinck, Jan (144)
Krommendam, Fenneken (147)
Krommendam, Jannes (148)
Kruiders, Berndijne (145)
Kijfhorst, Jenneken (141)
Lambers, Lucas (142)
Lamberting, Grietien (143)
Lambertinck, Gerrit (144)
Lammertink, Willem (143)
Lamberts, Elisabeth (141)
ten Langen(aar), Janna (147)
Leetink, Geertjen (143)
Lentferts, Wessel (145)
Letink, Hendrik (144)
Letink, Hendrina (144)
Letink, Jan (142)
van de Leugt, Geesken (Teeusen) (147)
Leunck, Engele (145)
Leunck, Jan (145)
Leunck, Janna (145)
Leunck, Jenneken (145)
Leunk, Berent (143)
van Linge, Dina (144)
Loink, Jan (145)
ter Look, Jenneken (145)
Lucas, Janna (144)
van de Maat, Jan (144)
van de Maat, Leyde (145)
Matena, Anna (147)
Megelinck, Arent (145)
Megelinck, Berent (146)
Megelinck, Dina (144)
Megelinck, Fenneken (146)
[Mensinck, Jan \(141\)](#)
[Mensink, Aaltje \(143\)](#)
[Mensink, Derk \(147\)](#)
[Mensink, Gerrit \(141\)](#)
[Mensink, Gerrit \(143\)](#)
[Mensink, Harmen \(142\)](#)
[Mensink, Harmina \(142\)](#)
[Mensink, Hendrick \(141\)](#)
[Mensink, Jan \(142\)](#)
[Mensink, Jenneken \(143\)](#)
[Mensink, Waander \(142\)](#)
Meulenkamp, Gerrit (142)
Meulenkamp, Jan (143)

Meulenkolk, Aeltien (144)
Meulenkolk, Harmen (144)
Meyer, Egbert (144)
Meyer, Hendrickjen (144)
Meyer, Hendrina (144)
Meyer, Jan (144)
Meyer, Jan (145)
Meyerinck, Jan (145)
Meyers, Aaltjen (145)
Meyers, Derkjen (144)
Mollenkolk, Gerritjen (144)
Nisinck, Jan (145)
Nisink, Jan (144)
Nisink, Jenneken (145)
Notteberg, Egbert (147)
Notteberg, Geesken (147)
Notteberg, Gerrit (147)
Notteberg, Gerritjen (147)
Notteberg, Jan (147)
Notteberg, Jenneken (147)
Nijenhuis, Geertjen (142)
Nijenhuis, Gerrit (146)
Nijenhuis, Jenne (142)
Nijenhuis, Jenneken (142)
Nijenhuis, Jenneken (147)
Nijenhuis, Gerrit (146)
Nijhuys, Jenneken (147)
Nijmeyer, Harmen (146)
Nijmeyer, Manna (146)
Nijsink, Jan (145)
Nijsink, Wilmijna (145)
Oems, Marie (142)
Oenck, Dina (143)
Oeynk, Jenneken (142)
Oeynk, Maria (145)
Oinck, Wijsse (Liesken) (144)
Oink, Dries (143)
Olbering, Aaltjen (145)
Ooms, Derk (142)
Ooms, Frerik (144)
Ooms, Gerritien (142)
Otten, Henderik (146)
Philipsburg, Harmen (148)
Philipsburg, Hendrik (148)
Plas, Anna (144)
Plas, Arent (144)
Plas, Jan (144)
Plasman, Jan (144)
Plasman, Jenneken (144)
Plasmans, Maria (144)
Pluimers, Derkjen (147)
Potmans, Fenneken (141)
Praters, Fenneken (147)
Rassche, Maria (146)
Rasschen, Aaltje (147)
Reef, Berent (143)
Reef, Geesken (143)

Reef, Gerrit (143)
Reef, Henderine (143)
Reef, Jan (143)
Reef, Jenneken (143)
Reefjans, Hendrickjen (142)
Reymerink, Harmken (147)
Ribbers, Berent (142)
Ribbers, Driesken (142)
Ribbers, Gerritien (142)
Ribbers, Jenneken (143)
Riers, Gerrit (147)
Rikkerinck, Janna (143)
Roelvink, Garritjen (142)
Roesinck, Jenneken (146)
Rotman, Anne (141)
Rotman, Garritjen (141)
Rotman, Geesken (141)
Rotman, Gesine (141)
Rotman, Hendrick (141)
Rotman, Jan (141)
Rotman, Marie (141)
Rotman, Tone (141)
Rijtman, Berendina (144)
Rijtman, Egbert (144)
Rijtman, Henderik (144)
Rijtman, Jan (144)
Scholmans, Anna (146)
Scholten, Harmina (148)
Schoolgerrit, Gerrit Gerritsen (146)
Schottelink, Aeltje (142)
Schottelink, Henderik (142)
Schottelink, Jan (142)
Schottelink, Maria (143)
Schreurs, Hendrikjen (143)
Schreurs of Hutten, Anna (147)
ten Sende, Jan (145)
ten Sende, Lucas (145)
Sendinck, Berent (145)
Sendinck, Gerrit (145)
Sendinck, Henderik (145)
Sendinck, Jan (145)
Sendinck, Jenneken (145)
Sendinck, Willemken (145)
Sendinck, Wolter (143)
Sendink, Willem (143)
Sentman, Lucas (145)
Seppenwoolde, Jan (144)
Siemerink, Geertien (146)
Slot, Henderik (143)
Snijders, Fenne (141)
Snijders, Hendrickjen (141)
Snijders, Maria (141)
Spenkelink, Jenneken (147)
Stams, Geertien (146)
Steegejans, Willemina (141)
Stegeman, Harmen (146)
Stegeman, Jan (146)

Stegeman, Janna (146)
Stegeman, Tone (146)
Swoferink, Harmken (147)
Swoferink, Maria (143)
Swofers, Willemina (145)
Teemker, Albert (147)
Teemker, Engele (147)
Teemker, Jan (147)
Teemker, Jenneken (147)
Teselinck, Henderina (148)
Theemker, Egbert (145)
Theemker, Jenneken (145)
Tionck, Arent (146)
Tionck, Gerrit (146)
Tjoinck, Geesken (142)
Trinen, Lambert (141)
Tijhuis, Jan (145)
Ulenreef, Aeltien (144)
Veltens, Marie (146)
Velthuis, Aeltjen (146)
Velthuis, Henderik (146)
Velthuis, Jenneken (146)
Vinkert, Garritjen (141)
Vissers, Janna (146)
Vinkers, Hilleken (148)
Vinkert, Harmen (141)
Wannink, Jenneken (143)
Wassinck, Jenneken (145)
Wassink, Arent (142)
Wassink, Geesken (142)
Wassink, Henderick (142)
Wassink, Hendrik (142)
Wassink, Jan (142)
Wassink, Maritien (142)
Weerdes, Henderik (143)
Weerdes, Jan (143)
Weerds, Fenneken (143)
de Weert, Jan (142)
Weert of Smit, Wilm (143)
Weerts, Jenneken (145)
Wegdam, Bernardina (148)
ter Welle, Arent (148)
ter Welle, Berent (148)
ter Welle, Janna (148)
Wessels, Derk (143)
Wessels, Garrit (144)
Wessels, Garrit (144)
Wilgerinck, Jenneken (143)
Wilgerink, Jenneken (143)
Wilgerink, Maria (144)
Willems, Berent (141)
Willems, Henderik (141)
Willemsen, Fenneken (147)
Willemsen, Gerrit (147)
Willemsen, Megtelt (147)
Wilms, Jan (141)
Wilmsen, Fenneken (147)

Wissink, Gerrit (143)
Wissink, Janna (143)
Wissink, Wander (143)
de Witt, Jan (146)
Witten, Janna (146)
Witten, Jenne (146)
Witten, Marie (146)
Wolters, Geesken (143)
Wolters, Hendrick (144)
Wolters, Jan (144)
Wolters, Jenneken (144)
Wolters, Maria (147)
Wolters, Maritien (144)
Wolters, Megtelt (147)
Wolves, Roelof Egberts (147)

Boerderijen in het buurtschap Elsen in 1748

(tussen haakjes pagina nummer)

Aeftinck, Lucas, halve Erve (145)

Gedoopt te Rijssen op:

Aelberinck, halve Erve (143)

Gedoopt te Rijssen op:

**30 sept 1644, kind van Dries Alberdink en Gese Smeenck, Smink?,
Elsen 484/108**

Aelberinck, tweede halve Erve (144)

Gedoopt te Rijssen op:

Assinck, Erve (142)

Gedoopt te Rijssen op:

2 juni 1644: Kind van Frerik Nisink en Altien Assink, Elsen 484/85

van Barlo, Catersplaatsjen (148)

Gedoopt te Rijssen op:

Bergmans, halve Erve (141)

Gedoopt te Rijssen op:

Bloemers, Jan, Catersteedjen (142)

**Gedoopt Rijssen 25 aug 1643 Gertien, d.v. Derk Blomers en Fenne
Hobbelink, Geen plaats 484/24**

Boelinck, Erve (146)

Gedoopt te Rijssen op:

Boesinck, Erve (144)

Gedoopt te Rijssen op 16 juni 1644: Jan, zv Herman Bosink en Jenne Gerijsen, Elsen 484/88

Borkent, halve Erve (146)

Gedoopt te Rijssen op:

in het Broek, Arent, Catersplaatsjen (148)

Gedoopt te Rijssen op:

Capjans, Catersteede (146)

Gedoopt te Rijssen op:

Clases, Caterstede (147)

Gedoopt te Rijssen op:

Cluppels, halve Erve (141)

Gedoopt te Rijssen op:

Coekoek, Jan, plaatsjen (147)

Gedoopt te Rijssen op:

Crommendam, plaatse (148)

Gedoopt te Rijssen op:

Duyschen, plaatse (147)

Gedoopt te Rijssen op:

Dijk Jan, plaatsien (144)

Gedoopt te Rijssen op:

Effinck, Erve (143)

Gedoopt Rijssen op:

22 april 1644 Harmen, zv Gerijt Effink, Elsen 484/73

Elszen, Huys (143)

Evertinck, Erve (144)

Gedoopt te Rijssen op:

Groote Aeftinck, halve Erve (145)

Gedoopt te Rijssen op:

aan het Groote Venne, Jan, nieuw getimmer (146)

Gedoopt te Rijssen op:

Grote Bloemers, Caterstede (142)

Gedoopt te Rijssen op:

Grote Colhoops plaatse (147)

Gedoopt te Rijssen op:

Hagen, Gerrit plaatsjen (147)

Gedoopt te Rijssen op:

Haaykers, Erve (142)

Gedoopt Rijssen op:

22 mei 1643 Luken, zv Haikers, Elsen 484/7

Haaykers, Derk, plaatsjen (147)

Gedoopt te Rijssen op:

Hegemans, Erve (145)

Gedoopt Rijssen op:

11 juni 1644 Altien Marie, dv Jan Hegeman en Henriken Bulner, Elsen 484/87

ten Hekhuis, Catersplaatsjen (147)

Gedoopt te Rijssen op:

Hendertinck, Erve (143)

Gedoopt Rijssen op:

5 nov 1643 kind van Dries?, Derk? Henterdink en Hendriken Eshuis, Elsen 484/39

Huttenjans plaatsjen (147)

Gedoopt te Rijssen op:

Hutten, Wolter, Catersplaatsjen (147)

Gedoopt te Rijssen op:

Huyskes plaatsjen (145)

Gedoopt te Rijssen op:

Kleyn Leetincks plaatse (144)

Gedoopt Rijssen op:

25 aug 1643 kind Klein Letink, Elsen 484/23

Klijn Kolhoop, Jan, Caterste (146)

Gedoopt te Rijssen op:

Lamberts, Trijnen, plaatsien (141)

Gedoopt te Rijssen op:

Leetinck, Erve (144)

Gedoopt te Rijssen op:

Lentferts, halve Erve (145)

Gedoopt te Rijssen op:

Letinck, Derk, Catersplaatse (147)

Gedoopt te Rijssen op:

Leunck, Erve (145)

Gedoopt te Rijssen op:

Megelinck, Erve (145)

Gedoopt Rijssen op:

25 mei 1644, Altien, d.v. Hendrik Megelink en Gertien Wilgerink, Elsen 484/83

Mensinck, Erve (142)

Gedoopt te Rijssen op:

Meulenkolks Plaatsjen (144)

Gedoopt te Rijssen op:

Meyers plaatse (144)

Gedoopt Rijssen op:

10 mei 1644 Hendrik,zv Wilm Meier, Elsen 484/80

Nottebergh, plaatse (147)

Gedoopt te Rijssen op:

Nijenmeyer, Caterstede (146)

Gedoopt te Rijssen op:

Nijsinck, Erve (145)

Gedoopt Rijssen op:

2 juni 1644 Kind van Frerik Nisink en Altien Assink, Elsen 484/85

Olden Borkent, Catersplaatsien (146)

Gedoopt te Rijssen op:

Ooms, Catersteedjen (142)

Gedoopt te Rijssen op:

Oonck, Erve (143)
Gedoopt Rijssen op:
25 apr.1644 Gretien, dv Wilm Oink, Elsen 484/75

Philipsborg, Hendr. Plaatse (148)

Plas Albert, Catersplaatsjen (144)
Gedoopt te Rijssen op:

Plasjan, Caterstede (144)
Gedoopt te Rijssen op:

Reefs, Caterstede (143)
Gedoopt te Rijssen op:

Ribbers, Erve (142)
Gedoopt te Rijssen op:

Roessinck, Erve (146)
Gedoopt te Rijssen op:

Rotmans, Erve (141)
Gedoopt te Rijssen op:

Rijtmans, Caterstede (144)
Gedoopt te Rijssen op:

Schoolmeesters, Catersplaatsjen (143)
Gedoopt te Rijssen op:

Schottelinck, Catersteetjen (142)
Gedoopt te Rijssen op:

Schreurs, Caterstede (143)
Gedoopt te Rijssen op:

ten Sende, Lucas het nieuw getimmer (145)
Gedoopt te Rijssen op:

Sendinck, Erve (145)
Gedoopt te Rijssen op:

Snijders, Catersteedjen (141)
Gedoopt te Rijssen op:

Steege Jans plaatsjen (146)
Gedoopt te Rijssen op:

Steegemans, Catersplaatsjen (145)

Gedoopt te Rijssen op:

Swoferdinck, Erve (143)

Gedoopt te Rijssen op:

Teemker, Caterstede (147)

Gedoopt te Rijssen op:

Teemkers, Erve (145)

Gedoopt te Rijssen op:

Tionck, halve Erve (146)

Gedoopt te Rijssen op:

Veldhuisken, Caterstede (146)

Gedoopt te Rijssen op:

het Verdriet (148)

Gedoopt te Rijssen op:

Wassinck, halve Erve (142)

Gedoopt te Rijssen op:

Wassinck, tweede halve Erve (142)

Gedoopt te Rijssen op:

Weerdes, Caterstede (143)

Gedoopt te Rijssen op:

ter Welle, Arent, Catersplaatse (148)

Gedoopt te Rijssen op:

Wilgerinck, Erve (143)

Gedoopt Rijssen op:

25 mei 1644: Altien, dv Hendrik Megelink en Gertien Wilgerink, Elsen 484/83

8 sept.1644: Jenken, dv Dries Wilgerink en Marie?, Geen Elsen vermeld 484/106

Willems, Catersteedjen (141)

Gedoopt te Rijssen op:

Willemsen, Gerrit, Caterstede (147)

Gedoopt te Rijssen op:

Wissinck, Erve (143)

Gedoopt Rijssen op

7 mei 1643: Geseken, dv Wissink, Elsen 484/2

Wolters, Erve (144)

Gedoopt te Rijssen op:

4 aug. 1644: Egbert, zv Frerik Wolters en Matjen? Stofers, Elsen 484/99

Veetelling Markelo 1811

G. Mensink 3 1 1

J. Mensink 5 2 1 20 30 1 1

J. Mensink Hzn. 4 4 6 37 4 32 2 2

Enkele begrippen:

Katerstede

De naam Katerstede is een afgeleide van Kot of Kate. De perceeltjes werden verpacht aan keuters,

die er een huisje bij bouwden. Een dergelijk huisje werd een kot of kate genoemd.

Namen die eindigen op -cate of -kate verwijzen naar een 'keuterverleden'.

Bij de verdeling van de gemeenschappelijke gronden kregen deze keuterboertjes vaak de gelegenheid

om de stukjes grond, die ze geleidelijk bij hun katerstede hadden getrokken, te kopen.

Dit begrip komt voornamelijk voor in Salland, aan de IJssel, Twente en de Achterhoek.

Een historisch begrip dus, nu nog terug te vinden in de woorden Molecate of Veecate.

Kerspelen en buurschappen

De oudst bekende indeling van het gebied is die in parochies of kerspelen. Het woord

kerspel is ontstaan uit kerk+spellen, waarbij spellen "verklaren" betekent. Spel is de

verkundiging van rechtsbeslissingen en vervolgens het gebied waarvoor deze

beslissingen van kracht waren. Meestal viel in de Middeleeuwen het gebied van de

kerkelijke gemeente en dat van het wereldlijk gezag samen. Maar er waren

uitzonderingen, zeker ook in b.v. de heerlijkheid Borculo. Tot 1509 waren er in de

heerlijkheid Borculo vier kerspelen te onderscheiden. Deze parochies werden voor het

eerst genoemd in de goederenlijst van graaf Hendrik van Dahl uit 1188.

Havezaten

De Algemene politieke en economische achtergrond van de geschiedenis van de periode van het ontstaan van Havezaten.

Om te beginnen zal ik eerst een zo volledig mogelijk antwoord proberen te vinden over, wat een Havezate was. Een Havezate was een edelsmanhuis waarbij je ook bepaalde bestuursrechten kreeg. Waar het veel edellieden om te doen was, was het recht van lidmaatschap van de Ridderschap van de provincie waar men woonde. Dit gaf de bezitter toegang tot de Staten van die provincie. Door de Staten kon hij worden afgevaardigd naar de Staten – Generaal in Den Haag en een bestuursfunctie bekleden binnen de Republiek der Nederlanden.

Vanaf 1530 kwamen er al veel verzoeken binnen bij de Stadhouders en Ridderschap en steden voor een erkenning tot Havezate. In 1546 werden hiervoor de eerste strikte voorwaarden voor opgesteld.

Veel mensen probeerde in de 17 de eeuw hun huis verschreven te laten worden naar een Havezate. Dit bracht namelijk aanzien en belasting voordelen met zich mee. Ook kreeg je een rol binnen de plaatselijke politiek.

Om dit voorrecht een beetje terug te dringen ging men de eisen voor een naamverwijzing van Havezate verscherpen.

Ik ben in verschillende boeken verschillende eisen tegengekomen waaraan een Havezate moest voldoen. Om alle eisen de revue te laten passeren, probeer ik zo'n volledig mogelijk beeld te schetsen wanneer een huis een Havezate is.

Men moest aan de volgende eisen voldoen om je huis de status Havezate te laten krijgen met de daarbij behorende rechten:

- Een huis moest een langere tijd een adellijk goed zijn.
- Men moest het goed dat men wilde laten vrijen zelf bewonen.
- Het huis moest omgracht zijn.
- Het huis moest in die tijd minimaal F 25.000,- waard zijn en een imposant uiterlijk hebben.
- Het huis moest over landerijen en onderhorige boeren beschikken.
- Men moet gereformeerd geloof bezitten
- De bezitter moest van adel zijn.

De tijd van het ontstaan van Havezaten

Het eerste jaartal waarin men het woord Havezate las was al in 1530. De meeste boeken spreken over het bestaan van Havezaten rond 1600.

Rond 1600 was Nederland een Republiek (De republiek der zeven verenigde Nederlanden).

Het was een tijd van Regenten en stadhouders, gewesten en de Gouden Eeuw.

Het beeld van de gelaagdheid van de Republiek in die tijd:

1. Regenten of Patriciërs

Zij waren rijk, ze hadden het bestuur in handen, sommige waren van adel andere niet.

2. Gegoede burgerij

Deze mensen waren vaak even rijk als de Regenten, ze bekleeden geen bestuursfuncties, het waren eigenaars van grote bedrijven. Deze mensen waren kooplieden, grote boeren of textielabrikanten.

3. Kleine burgerij

Deze mensen hadden voldoende inkomsten om er goed van rond te komen. Ze hadden

geen bestuursfunctie. Deze mensen waren ambachtslieden, kleine handelaren, winkeliers, schoolmeesters.

4 Het gemeen

75 % van de bevolking behoorde tot het gemeen. Dit waren grote massas bezitlozen waar vaak grote armoede was. Zij hadden geen bestuursfuncties. Hier gaat om de gewone mensen die werkzaam waren in de nijverheid en havens, soldaten, matrozen en werklozen.

De rijkste groep mensen waren wel de Regenten of Patriciërs zoals ze ook wel genoemd werden. Ze hadden de meeste macht. Het Patriciaat bestond uit adellijk en niet –adellijke personen. In de steden woonden bijna alle niet-adellijke regenten. De meeste adellijke regenten woonden op een landgoed. Om de macht die de regenten bezaten in handen te houden werden kinderen van regenten met elkaar uitgehuwelijkt. Een van de belangrijkste regenten uit die tijd was Johan van Oldenbarnevelt. De groep van de gegoede burgerij kon zich niet binnen de groep van regenten mengen ook al waren ze even rijk.

In de zeventiende eeuw waren het de Oranjeklanten en de Staatsgezinde die regelmatig ruzie maakten over politieke kwesties. De gewone man mocht alleen aan de politieke strijd deelnemen wanneer deze heren het niet met elkaar eens konden worden. Normaal gesproken deden de burgers niet mee aan het politieke spel.

Het was ook een tijd waarin stadhouder Maurits betrokken raakte met een meningsverschil van regent Oldenbarnevelt. Het ging over een meningsverschil tussen twee calvinistische theologen. Stadhouders en Regenten hadden in die tijd vaker meningsverschillen. De regenten gingen het vaak om het handelsbelang terwijl de stadhouders het meer om oorlog voeren gingen om macht te verwerven. Wanneer men er helemaal niet meer uit kwam ging men naar de Staten – Generaal en die kon dan de politieke eindbeslissing nemen. Hier lag ook de hoogste macht.

Stadhouder Frederik Hendrik volgde Maurits in 1625, hij kreeg de bijnaam stedendwinger. Frederik hield er een heel hof op na. Zijn leven zag er meer uit als een vorsten leven.

Willem de tweede werd de opvolger van Frederik. Hij werd stadhouder en kreeg vervolgens net als Frederik ook problemen met de Hollandse regenten. Na de dood van Willem de tweede besloten de regenten geen nieuwe stadhouder aan te stellen.

Gedenkwaardige jaartallen in die tijd waren:

- 1648 de vrede van Munster (vrede met Spanje kwam toen tot stand)
- 1650 tot 1672 Stadhouderloos tijdperk
- 1652 - 1654 eerste Engelse oorlog
- 1665 - 1667 tweede Engelse oorlog
- 1672 het Rampjaar (de republiek werd toen aangevallen door Frankrijk, Engeland, Munster en Keulen)

Havezaten in Twente

Op 16 april 1646 werd door de Staten aangekondigd dat door de griffier een lijst zou worden opgemaakt van alle erkende Havezaten in Overijssel. In 1663 is de lijst klaar met

namen van erkende Havezaten. Sinds 1595 moest een bezitter van een Havezate een edelman zijn. Hij moest zelf minstens 24 jaar oud zijn en in het bezit van een adellijk huis zijn. Hij moest minstens twee jaar in het gewest woonachtig zijn. Tevens moest hij over het geformeerde geloof beschikken en een fortuin hebben van vijftienduizend Carolusgulden. Nog meer eisen wanneer een huis een havezate kan worden kun je lezen in hoofdstuk 4.

Deze havezaten hoefden geen sterke verdedigbare kastelen te zijn. Een aantal lijsten met namen van havezaten zijn bewaard gebleven. Ik zal de namen van Twentse havezaten hieronder noteren:

Huis Almelo; Backenhagen (Delden); Bellinkhof (Almelo); Beverfeurde (Rijssen); Hof te Boekelo; Borg Beuningen; Huis Diepenheim; Dubbelink (Azelo); Elzen of Effink (Elsen); Evelo (Volthe); Eversbergh (Notter); Grimbergen (Rijsen); Hachmeule (Bentelo); Huis Hengelo; Nijenhuis (Diepenheim); Dubbelink of Huis Noord Deurningen; Oldemeule (Oele) – Oldenhof (Markelo); Oosterhof (Rijsen); Huis Ootmarsum; Peckedam (Diepenheim); Saasveld; Scherpenzeel (Goor); Singraven (Denekamp); Stoevelaar (Hericke); Twickel of Eissinkhof (Delden); Warmelo (Diepenheim); Warmentink (Deldenerbroek); Weemselo (Albergen); Wegdam (gericht Kedingen); Weldam (Kerspel Goor)

De Bewoners van de Havezaten

De bewoners van havezaten waren edelieden die van adel waren.

Rond 1600 behoorden ze tot de top van de Twentse maatschappelijke elite. De meest genoemde adel is de adel die lid waren van de Ridderschap. Dit waren de mensen die een havezate bezaten en die hierdoor dus het recht kregen om tot de leden van de Staten van Overijssel te behoren. De Staten van Overijssel was het hoogste gezag binnen het gewest. Naast de bestuurlijke recht hadden ze ook nog andere rechten. Ze hadden het recht van wind en water. Vee l water wind en water molens waren en zijn nog steeds in het bezit van de adel. Ook was er het jachtrecht, het recht om duiven te houden, visrecht, het recht om een predikant, koster of organist te benoemen en het recht op een eigen rechtbank. Al deze voorrechten hebben er voor gezorgd dat de landgoederen in de 17de eeuw enorm konden uitbreiden, dit werd mede mogelijk gemaakt door huwelijken tussen families van adel. De bekendste mensen van adel in Twente waren de bezitters van het Huis Twickel en de bezitters van het Huis Almelo. Zij stonden binnen Twente het meest in aanzien. De hoogste functie die een edelman kon krijgen was het drostschap. In Haaksbergen was ook een drostambt, maar deze stond minder in aanzien. Het drostambt was onderverdeeld in richterammbten. Deze richter functie werd ook vaak bekleed door een edelman.

Volgens de Bornse edelman Sweder Schele kun je de adellijke heren rangschikken in drie categorieën.

1. Keizers en koningen.
2. Heren en vorsten
3. Edelen of geprivilegieerde geslachten

De macht die de adel in Twente had was erg groot. Allereerst waren zij vanoudsher grootgrondbezitters en verpachtten ze landbouwgronden aan boeren.

In de politiek was hun macht ook duidelijk aanwezig. Zij hadden als enige het recht om zitting te nemen in de Staten van Overijssel (het hoogste gezag in het gewest). Twente werd door de adel vertegenwoordigd in het landsbestuur. De steden stelden binnen de Twentse politiek niet veel voor.

In de tweede helft van de achttiende eeuw kwamen er steeds meer mensen in opstand tegen de grote politieke positie die de adel bezat. De patriotten beweging die op kwam voor de rechten van de gewone burger was ook in Overijssel vertegenwoordigd. Na de Franse tijd had de adel zijn rechten verloren. De Franse idealen werden toen geheel overgenomen (vrijheid gelijkheid en broederschap). Dit betekende het einde van alleenheersende politiekemacht van de adel. Er waren nog wel edelen die in het openbaar bestuur zaten maar die moesten zich nu laten kiezen. De huizen van de adel raakten in verval, families stierven uit of vertrokken uit de streek. Nu waren de Twentse steden vertegenwoordigd in de Provinciale Staten van Overijssel. Na de Franse tijd (1795 - 1813) kwam er een andere soort elite in opkomst. Deze mensen hadden hun macht te danken aan het geld wat ze verdiend hadden in de textielnijverheid. En dankzij het kiesstelsel kwamen zij nu ook in de politiek terecht.

Zij namen grotendeels de rol over van de adel.

Door de wet van 1814 kwamen bepaalde rechten weer terug voor de adel, zoals het benoemingsrecht en jacht, en visrecht. Een paar van deze rechten gelden nu in deze tijd nog steeds. De bewoners van Twickel en Huize Almelo hebben nog steeds een eigen kerkbank en zijn tot 1968 de dominee, de koster en de organist van de kerk in het Duitse plaatsje Lage benoemd door de barones van Twickel. Tegenwoordig is er nog een deel van deze havezaten gespaard gebleven. Het voordeel van deze gespaard gebleven havezaten is, dat de bosrijke omgeving ook steeds geheel aanwezig is.

Een paar havezaten worden nog bewoond door adellijke families, de meeste havezaten zijn ondergebracht in een stichting. Deze zorgt ervoor dat de havezate goed onderhouden blijft.

Slapende havezaten

In Twente waren ook verschillende slapende havezaten. Een havezate werd als "slapend" betiteld, wanneer er een edelman op zat die niet over het gereformeerde geloof beschikte.

Hierdoor konden deze Rooms Katholieke edellieden niet tot de landsdag worden toegelaten.

De term slapende geeft al aan dat deze ook een keer gewekt zou kunnen worden. Wanneer de bezitter van adel het gereformeerde geloof heeft, dan krijgt de havezate weer alle rechten die het toebehoort. Een slapende havezate was ook een havezate die niet kon aantonen op een riddermatig voorgeslacht of door een edelman waarvan de voorouders van buiten Overijssel kwamen. Dit was bijvoorbeeld ook het geval bij Mark Anton de Thouars, aan het einde van de 18 de eeuw bezitter van het Huis Singraven te Denekamp, waarvan de voorouders uit Frankrijk kwamen. Wel konden de uitheemse edelen tot de Overijsselse ridderschappen worden verschreven, als Overijsselse edelen in het land van herkomst van de uitheemse edelen konden worden toegelaten tot de standenvergaderingen. Dan gold nog de eis dat het voorgeslacht van de betreffende edelman reeds voor het jaar 1662 in zijn vaderland tot de landsdag moest zijn toegelaten.

Voorbeelden van slapende havezaten zijn:

Eschede of Eeshof (Tubbergen); Herinckhave (Fleringen); Kevelham (Kerspel Goor); Oliedam (Goor); Weleveld (Zenderen); Westervliet (Markelo); Breckelenkamp; Beugelskamp (Denekamp); Greas (Azelo); Groothuis (Hertme); Huis Goor of Heeckeren.

Om de status van een aantal vermeende havezaten werd in de 17 de eeuw gediscussieerd. Over bijvoorbeeld de Twentse landrentmeester Gerhard Sloet is bekend dat hij een aantal keren heeft geprobeerd om twijfelachtige havezaatrechten erkend te krijgen. Dingeldein zegt hierover dat hij dit waarschijnlijk geprobeerd heeft om het daarna voor een hoge prijs te kunnen verkopen. De reden om meer geld te kunnen verdienen aan je eigen goed door het als havezate erkend te krijgen speelde dus ook wel eens mee!